T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/211
KARAR NO : 2019/349
KARAR TR : 29/04/2019

ÖZET: Davalı idarelerin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle oluştuğu öne sürülen ve görevli personele ödenen tazminat miktarının rücuen istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Jandarma Genel Komutanlığı
Vekilleri : Av. M. Ş. İ. Av. B. U. Av. H. Ş.
Davalı : Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S. B. T.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. S. A. Av. A. D.

O L A Y :Davacı vekilidava dilekçesinde özetle; Kuşadası İlçe Jandarma Komutanlığında görevli Kd. Başçavuş M. İ.'in 30.07.2015 tarihinde saat 01.20 sıralarında kullanmakta olduğu motosiklet ile görev bölgesine giderken Davutlar Mah. Sanayi sitesi mevkiinde yolun yağ tabakasından kayganlaşmış olması nedeniyle direksiyon hakimiyetini kaybederek kaza yaptığını, Mustafa İşlek'e 2330 Sayılı Yasanın 3.maddesi gereğince Jandarma Genel Komutanlığının 02.05.2016 tarih ve 2016/244 Karar sayılı kararına istinaden ödenen 2531,28 TL nakdi tazminatın yasal faizi ile birlikte davalı kurumlardan tahsili istemiyle 25/04/2018 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:10.2018 gün ve E:2018/2 Hakem, K:2018/5 sayılı dosyada "Davacı taraf, davalılar Aydın Büyükşehir Belediyesi ve Karayolları Genel Müdürlüğünün hizmet kusuruna dayanmıştır. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zarardan dolayı Özel Hukuk hükümlerine tabi değildirler.

Kamu hizmetinden kaynaklanan zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun 2.maddesi uyarınca İdari Yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir." şeklindeki gerekçeyle "idari yargının görev alanına girmesi nedeniyle HMK nun 114/1-b ve 115/2 maddesi gereğince davanın Usulden Reddine" dair verdiği kararın istinaf başvurusunun İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 14/01/2019 gün, E:2019/30, K:2019/64 sayılı kararıyla reddedilmesi üzerine kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili aynı taleple 12/02/2019 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 2. İDARE MAHKEMESİ9.02.2019 gün ve E:2019/117 sayı ile "22918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 2. maddesinde, bu Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve karayollarında uygulanacağı ifade edilmiş; aksine bir hüküm yoksa; Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile, erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da, Bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüş, diğer yandan aynı Kanunun 3. maddesinde de "Geçiş yolu"nun; araçların bir mülke girip çıkması için yapılmış olan yolun, karayolu üzerinde bulunan kısmı olarak tanımlanmış, aynı Kanunun 7. maddesinde ise, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak, Karayolları Genel Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

19.01.2011 günlü 27820 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanunun 14. maddesi ile değişik 2918 sayılı Kanunun "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110/1. maddesinde; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür." hükmü,

6099 sayılı Kanunun 15. maddesi ile 2918 sayılı Kanuna eklenen Geçici 21. maddede ise; "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz." hükmü yer almıştır.

Dava konusu olayda, Kuşadası İlçe J.K.lığı l.J.Mot.Asyş.Tim K.J.Kd.Bçvş. Mustafa İŞLEK tarafından 30.07.2015 tarihinde meydana gelen yaralanmalı ve maddi hasarlı trafik kazasında, kusuru bulunduğu iddiasıyla, davalı idareden uğranıldığı ileri sürülen 2.531,28-TL nakdi tazminat ödemesinin ödenme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılardan rücuen tazmini istemiyle ilk olarak Aydın 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2017/246 Esasına kayden dava açıldığı ve açılan davada 16/01/2018 tarihli K:2018/7 sayılı "görevsizlik" kararı verildiği, yasal sürede talep

edilmesi nedeniyle dosyanın hakem sıfatıyla bakılmak üzere Aydın 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/2 Hakem sayılı dosyasına gönderildiği, Aydın 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (Hakem sıfatıyla) 2018/2 Hakem 2018/5 sayılı ve 11/10/2018 tarihli kararıyla konunun çözümünün İDARİ YARGI alanında kalması sebebiyle davanın usulden reddine karar verilmesi sonrasında davalı idare vekilinin temyiz istemi üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi'nce yapılan istinaf incelemesi sonucunda 14/01/2019 tarih ve E:2019/30 K:2019/64 sayılı karar ile Aydın 1. Asliye Hukuk Mahkemesi kararının miktar yönünden istinaf sınırının altında kaldığı gerekçesiyle istinaf talebinin reddine kesin olarak karar verildiği ve davacı tarafça bu kez Mahkememiz nezdinde yeniden dava açtığı görülmüştür.

Bakılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun yukarıda belirtilen 7. maddesi ile davalı idareye verilmiş görev, yetki ve sorumlulukların gereği gibi yerine getirilmediğinden bahisle açıldığı ve aracın karayolu üzerinde maddi hasara uğradığı hususları dikkate alındığında, bu doğrultuda 2918 sayılı Kanun'dan doğan sorumluluk davası kapsamında bulunduğu ve aynı Kanunun yukarıda metni yazılı 110. maddesi hükmü uyarınca davanın adli yargının görevinde olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının, Mahkememizin 2019/117 Esas sayılı dosyasının ve Aydın 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (Hakem) E:2018/2, K:2018/5 sayılı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine değin ertelenmesine" karar vererek her iki dava dosyasını 12.03.2019 tarih ve 2019/117 E. sayılı üst yazı ile Mahkememize göndermiş, başvuru 20.03.2019 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 29/04/2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava,davalı idarelerin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle oluştuğu öne sürülen ve görevli personele ödenen tazminat miktarının rücuen tahsili istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu

gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Aydın 2. İdare Mahkemesinin Başvurusunun Kabulü ile Aydın 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.10.2018 gün ve E:2018/2, (Hakem) K:2018/5 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Aydın 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Aydın 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.10.2018 gün ve E:2018/2, (Hakem) K:2018/5 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 29/04/2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ